

Fırsatlar Sunar

İnternet

İnternetin Tanımı

İnternet “Dünyanın dört bir yanındaki veri tabanlarını ve bilgisayarları birbirine bağlayan bilgisayar ağı” (Gülsoy, 1997; 265) olarak tanımlanır. “İnter” (arasında,birbiriyle) ile “net” (ağ) kelimelerinin bir arada kullanılmasıyla ağlar arası gibi bir anlama sahip olan internet kelimesi meydana gelir.

İnternetin en önemli özelliği birebir iletişim kurmasından önce “inter aktif” iletişim sağlamasıdır. İnternet ile tek taraflı bilgi vermek yerine, kullanıcının taleplerine göre yönlenen bir bilgi akışı gündeme gelmiştir. Birden fazla bilgisayarda bulunan bilginin tek bir kullanıcının kullanımına sağlayan İnternet, ayrıca görüntü, ses, bilgi alışverişini de sağlar.

Bu yönüyle diğer kitle iletişim araçlarından ayrılan internet, “interaktif” kelimesini hayata geçirir. Televizyonda veya radyoda dinlediğimiz bir habere tepki versek bile kaynak bu tepkimizi göremez veya çok geç görür. Fakat internet sayesinde tepkimizi mekan engelini aşarak gösterebiliriz. Örneğin; bir tartışma programında konuşmacılardan biri katılmadığımız bir fikrini belirtiyorsa ve program sırasında tepkilerimizi iletebileceğimiz bir “sohbet odası” (chat room) oluşturulmuşsa geribildirimde bulunabiliriz.

İnternet bu yönüyle kaynağı pasif olmaktan çıkarıp aktif hale getiriyor ve kaynağa alıcıyı etkileme imkanını sağlıyor.

İnternetin Tarihçesi

1960'ların sonunda Amerika Birleşik Devletleri'nin birçok üniversitesinde ülke çapında bir bilgisayar yapısı oluşturulup bu bağlantı üzerinden veri alışverişi sağlamak amacıyla ile birçok çalışma yapılmakta idi. Bu çalışmaların sürdüğü sıralarda, asıl amaç, üniversitelerin yapmış oldukları kaynak yatırımlarını hiçbir şekilde boşa çıkarmayıp çok genel kapsamlı bir yapı oluşturmaktı.

Bu arada Amerikan hükümetinin bir kuruluşu olan **Advanced Research Project Agency** (İleri Proje Araştırma Ajansı – **ARPA**), 1972 yılından itibaren askeri kuruluşlara onların istekleri doğrultusunda bazı çalışmalar gerçekleştirdi ve bu çalışmalar sonunda kuruluşun adı **Defence Advanced Research Agency** (Savunma İleri Araştırma Projeler Ajansı – **DARPA**) olarak değişti.

Bu çalışmalar sırasında **ARPANET** ya da **DARPA Internet**'i oluşturdu.

ARPANET'İN temel görevleri şu ana başlıklar altında toplanır:

- Uzak makinalara bağlanma (remote login)
- Dosya aktarımı (file transfer)
- Electronic mail (Elektronik posta) (Derebaşı, 1999: 13-14).

ARPA projesiyle başlayan girişimler sonucu 1980'lerde NSF beş tane süper bilgisayar merkezi kurdu. Bu merkezleri sadece savaş üreticisi firmalar ve dev araştırma firmaları kullanıyordu. Bu merkezleri bağlamak için ARPAnet'in teknolojisi kullanıldı. Ardından araştırmalar üniversitelerde yapıldığı ve üniversitelerdeki araştırmacıların bu merkezlere bağlanması akıl almayacak derecede pahalı olduğu için bölgesel şebeke zincirleri yaratıldı (Erdoğan, 1995: 18-19).

ARPANET 1990 yılında kullanımdan kaldırıldıktan sonra yerine ABD, Japonya ve bazı doğu ülkelerindeki omurgalar (back bone) Internet'e katıldı.

1991 yılında Minnesota Üniversitesi tarafından, Internet kaynaklarına erişimde büyük kolaylık sağlayan GOPHER kullanıma girdi. Gopher, internet içinde çeşitli konularda arama yapmayı sağlayan bir istemci (client) programıdır. Sağladığı en önemli avantaj, internet kaynaklarını menüler halinde sunması ve kullanıcının arzu ettiği kaynak menüden seçilince, bu kaynağın internet adresi bilmeksizin de o kaynağa erişme imkanını sağlamasıdır (Derebaşı, 1999: 13-14).

1993 yılında Beyaz Saray (White House), online olarak internete bağlandı.

1994 yılında, Web üzerinde işlem yapmayı sağlayan Mosaic yazılımı piyasaya sürüldü ve kullanım kolaylığı nedeniyle çok yaygınlaştı. Ayrıca Amazon.com'da ilk kitap satıldı. E-mail yoluyla pazarlama ve reklama keşfedildi.

Tarihlere dikkatle baktığımızda internetin dünyada şöyle bir gelişimi olduğu görülüyor; Amerika'da çok hızlı yayıldı, 1998'in ortalarında bu yayılma Avrupa'ya geçti. Avrupa altyapısı hazır olsa da biraz bekle gör politikası uyguladı. Japonya internetle ilgilendi ve Amerika'daki internet konusundaki yatırımların hatırı sayılır bir bölümü Japon şirketleri tarafından kendi sermayelerinden kanalize ederek gerçekleştirildi. Şu anda uzak doğu ülkeleri ve ABD bu alandaki çalışmalarıyla başı çekiyorlar.

World Wide Web

1992 yılında ABD kaynaklı bir şirket olan CERN tarafından, World Wide Web (WWW) geliştirildi. WWW, hypertext teknolojisini kullanarak Internet kaynaklarına erişimi sağlayan başka bir olanaktı. (“Yeni Ekonomi”, NTV MAG Dergisi, Mart 2001 Sayı 19, Sayfa 87).

Çoğu kişi için www, internetin en önemli ve zevkli servisi web'dir. Ses, görüntü, metin, database gibi bir çok unsuru entegre olarak sunan web tarama (browsing) yoluyla bir çok olanak sunar. Web'i kısaca broşür kitapçıklardan oluşan dev bir kütüphaneye benzetebiliriz. Her kitabın bir web adresi vardır. URL (Uniform Resource Locator).

Tipik bir web adresi <http://www.harods.com> şeklindedir.

Bu adreste iki kısım vardır http (Hypertext Transmission Protocol) ve www (web). Bir web adresinde o adresi kullanan kuruluşun adı genellikle yer alır. Ancak bu ad daha önce bir kişi tarafından kayıtlı olarak alındı ise o zaman yasal sorunlar ortaya çıkar.

Adresin sonunda domain (alan) belirleyicisi vardır. Bunlar; com, edu,gov,org,mil,net olabilir. Ayrıca İngiltere gibi ülkelerde bu domainler değişebilir.

Elektronik Posta

İnternette en çok kullanılan servislerden biri de elektronik posta (e-mail)dır. 1980’li yıllardan beri çeşitli biçimlerde elektronik posta uygulamaları söz konusudur. Bugünkü anlamıyla elektronik posta ise internetin geliştiği 1990’lı yıllarda ortaya çıkmıştır. Bir bilgisayar üzerinde açılan bir “hesap”tan e-mail kullanmak mümkündür. Bu durumda bilgisayar adresinin başına konan bir kullanıcı ismi ile e-mail adresi tamamlanır.

Örneğin; atabek@guif.ilet.gazi.edu.tr Bir e-mail adresine çeşitli eklentiler yapılabilir. Bir e-postada sadece mektup (metin) değil, resim, hareketli video görüntüsü, ses vb. de ilave edilerek gönderilebilir. Gönderilen bu eklentiler bazen kullanıcıya sorun çıkarabilecek virüs vb. programcıklarda olabilir.

Haber Grupları ve Bülten Tahtaları

Günümüzde internette belli özel konulara ayrılmış 200.000'den fazla haber grubu bulunmaktadır. Bunlar çok genelden çok özele doğru bir hiyerarşi içinde oluşturulurlar.

Dosya Transfer Protokolü (FTP)

Genel olarak dosya transferi için kullanılan bir servistir. Çoğunlukla FTP sitelerinde yer alan shareware (bir programı süreli veya kısıtlı olarak kullanabilmenize olanak sağlayan tanıtım programcıkları) programların alınması ve gönderilmesi için kullanılmaktadır.

Browserlar

İki tanınmış browser vardır. Bunlar Chrome ve Explorer'dır.

Arama Motorları

Çeşitli bilgi parçacıklarını kullanarak girilen bilgilere ilişkin adreslerin bulunmasını sağlayan araçlardır.

Fırsatlar Sunar

Teşekkürler

Öğr. Gör. Cüneyt MUMCU

Elektronik Ticaret

İnternet

Ünite 3